

Έρευνες και αξιοποίηση υδρογονανθράκων

10^ο Ενεργειακό Συμπόσιο – FMW/IENE

Λευκωσία 17 Νοεμβρίου

Θα επικεντρωθώ στο θέμα ‘Αξιοποίησης’.

Την περασμένη εβδομάδα στο Συνέδριο COP27 η Ursula von der Leyen τόνισε ότι « Δεν μειώνουμε απλώς την εξάρτησή μας από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα – αυτό είναι καλό, αλλά δεν αρκεί – αλλά επίσης επιταχύνουμε μαζικά την ανάπτυξη των ΑΠΕ.»

Η ΕΕ επιβεβαίωσε ότι οι χώρες-μέλη της συμφώνησαν να αυξήσουν τους στόχους για την κλιματική αλλαγή για το 2030 το συντομότερο δυνατό, πέρα από το τρέχον 55%. Επίσης, συμφώνησαν να επεκτείνουν τις περικοπές εκπομπών στα κτίρια, μεταφορές, τη γεωργία, τα απόβλητα και βιομηχανία, στοχεύοντας σε μείωση 40% έως το 2030 σε σύγκριση με το 2005. Αυτοί οι στόχοι δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς σημαντική μείωση στην κατανάλωση ορυκτών καυσίμων.

Μέχρι στιγμής φέτος, η ΕΕ έχει μειώσει την κατανάλωση φυσικού αερίου κατά 16%. Η στρατηγική της REPowerEU δεσμεύεται να την επεκτείνει στα 30% έως το 2030, καθοδόν προς την επίτευξη net-zero το 2050.

Τα γεγονότα στην Ουκρανία άλλαξαν ριζικά την ενεργειακή πολιτική της Ευρώπης. Ο στόχος της επίτευξης net-zero πριν από το 2050 εξακολουθεί να ισχύει. Αλλά η άμεση προτεραιότητα, τώρα, είναι να εξασφαλιστεί ο ενεργειακός εφοδιασμός για τον ερχόμενο χειμώνα και να μετριαστεί ο οικονομικός και κοινωνικός αντίκτυπος των δραματικών αυξήσεων στις τιμές πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Αν μη τι άλλο, η ενέργεια είναι τώρα μια πολύ πιο άμεση πολιτική ανησυχία από ό,τι πριν από ένα χρόνο. Βραχυπρόθεσμα, με την απεξάρτηση από το Ρωσικό φυσικό αέριο επικρατούν ανησυχίες για την ενεργειακή ασφάλεια, και αυτό περιλαμβάνει την εξασφάλιση του εφοδιασμού με ορυκτά καύσιμα. Αλλά, αν μη τι άλλο, η στροφή σε πηγές ενέργειας με χαμηλές εκπομπές άνθρακα έχει γίνει ακόμη πιο επιτακτική.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί το φυσικό αέριο ως την κύρια πηγή ενεργειακής ανασφάλειας και η μείωση χρήσης έχει γίνει ένας από τους πρωταρχικούς στόχους της μεταβατικής ατζέντας.

Είναι όμως ρεαλιστικό; Οι ΑΠΕ έρχονται, αλλά δεν είναι ακόμα αξιόπιστες και δεν είναι μια γρήγορη συνολική λύση – η ενεργειακή μετάβαση θα πάρει καιρό.

Μια πρόσφατη έκθεση του WMO έδειξε ότι η κλιματική αλλαγή προκαλεί ασυνήθιστους «νωχελικούς ανέμους» στην Ευρώπη – δηλαδή παρατεταμένες περιόδους αργών ανέμων – που καθιστούν την αιολική ενέργεια αναξιόπιστη, απαιτώντας υποστήριξη με φυσικό αέριο, όπως συνέβη το 2021 και είναι πιθανό να συμβεί και αυτόν το χειμώνα.

Ο παγκόσμιος στόχος παραμένει η μετάβαση στην πράσινη ενέργεια και η εξάλειψη των εκπομπών άνθρακα.

Αλλά μέχρι να φτάσουμε εκεί, ο κόσμος θα χρειάζεται ασφαλείς και προσιτές προμήθειες πετρελαίου και φυσικού αερίου, και για αρκετό καιρό ακόμη.

Εάν η Ευρώπη δεν το συνειδητοποιήσει, θα μπει στην επόμενη ενεργειακή κρίση αργότερα αυτή τη δεκαετία, καθώς η ανάγκη για φυσικό αέριο για να αντισταθμίσει τις μη αποδοτικές ΑΠΕ γίνεται εμφανής. Χωρίς νέα παραγωγή, η παροχή φυσικού αερίου θα είναι πρόβλημα.

Στην Ανατολική Μεσόγειο είμαστε κολλημένοι με την ιδέα ότι η Ευρώπη χρειάζεται το φυσικό αέριό μας τώρα και πρέπει να την βοηθήσουμε παράγοντας και εξαγοντας το όσο πιο γρήγορα μπορούμε, αγνοώντας τις δηλωμένες πολιτικές της Ευρώπης για επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης και μείωση της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

Το αν αυτή η στρατηγική της ΕΕ επιτύχει ή όχι δεν είναι το ζητούμενο. Εφόσον η Ευρώπη εμμένει σε αυτήν, δεν ευνοεί την αύξηση εξαγωγών φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο προς την ΕΕ.

Και οι μεγάλες εταιρείες πετρελαίου το ξέρουν. Χωρίς βεβαιότητα για το ποια θα είναι η ζήτηση φυσικού αερίου της ΕΕ μετά το 2030, είναι δύσκολο να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε μακροπρόθεσμα έργα.

Γι' αυτό ο Tristan Aspray, Διευθυντής frontier exploration της ExxonMobil, δήλωσε τον περασμένο μήνα ότι οι εταιρείες πετρελαίου απαιτούν διαβεβαιώσεις για τη μελλοντική ασφάλεια της ζήτησης, με άλλα λόγια μακροπρόθεσμα συμβόλαια αγοράς φυσικού αερίου, για να διευκολύνουν τη μελλοντική ανάπτυξη. Με την τρέχουσα στρατηγική της Ευρώπης, αυτό δεν θα γίνει σύντομα.

Εκτός φυσικά από τις εξαγωγές που καλύπτονται από το Μνημόνιο Συναντίληψης ΕΕ-Αιγύπτου-Ισραήλ, που λήγει το 2030, και ελπίζω από την συνεργασία Energean και VTTV για εξαγωγή LNG από το Βασιλικό. Η συμβολή της VTTV είναι σημαντική γιατί μαζί με την Energean μπορούν επίσης να προσφέρουν φυσικό αέριο στην κυπριακή αγορά σε ανταγωνιστικές τιμές.

Μια άλλη πρόκληση είναι ότι, όπως δήλωσαν στους μετόχους τους, ούτε η Chevron ούτε η ExxonMobil σχεδιάζουν να αυξήσουν σημαντικά τους μεσοπρόθεσμους στόχους δαπανών τους. Η Chevron στοχεύει να αυξήσει την παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου κατά 3% ετησίως και η Exxon κατά 2%, προερχόμενη σε μεγάλο βαθμό από επενδύσεις που έγιναν τα περασμένα χρόνια. Τέτοια σχέδια περιορίζουν τη χρηματοδότηση νέων έργων.

Αλλά τελικά, ελπίζω ότι πριν από την επόμενη ενεργειακή κρίση η Ευρώπη θα αναγνωρίσει ότι χρειάζεται φυσικό αέριο μακροπρόθεσμα. Τότε, αυτό θα άνοιγε το δρόμο για την Ανατολική Μεσόγειο να συνεισφέρει περισσότερο φυσικό αέριο στην Ευρώπη.

Με την επιτάχυνση της μετάβασης της ΕΕ στην πράσινη ενέργεια και το υδρογόνο, το μέλλον της ενέργειας στην Ανατολική Μεσόγειο θα εξαρτηθεί από μια στρατηγική που θα βασίζεται στην ταχεία ανάπτυξη των ΑΠΕ, σε συνδυασμό με αποθήκευση ενέργειας, αναβάθμιση των ηλεκτρικών δικτύων, διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας και χρήση φυσικού αερίου σε περιφερειακό επίπεδο για την υποστήριξη των ΑΠΕ κατά τη περίοδο της ενεργειακής μετάβασης.

Στο βάθος χρόνου η στροφή προς τις ΑΠΕ και την παραγωγή πράσινου υδρογόνου έχει τη δυνατότητα να αλλάξει ριζικά την ενεργειακή γεωπολιτική στη Ανατολική Μεσόγειο.

Dr Charles Ellinas, @CharlesEllinas
Senior Fellow
Global Energy Center
Atlantic Council

& Visitor Research Fellow, IENE

17 November, 2022